

MEB'E BAĞLI EĞİTİM KURUMLARINA YÖNETİCİ SEÇME VE GÖREVLENDİRME YÖNETMELİĞİ'NDE YAPILAN DÜZENLEMELERE İLİŞKİN AÇIKLAMA

MEB'in Eğitim Kurumlarına yönetici seçme ve görevlendirmeyi düzenleyen yönetmelikte yaptığı düzenlemeler okul yöneticiliği mesleğine ilişkin beklentileri karşılamadığı gibi büyük oranda hayal kırıklığına sebep olmuştur.

Esasen MEB'in okul yöneticiliğinin bir uzmanlık mesleği olması yolunda attığı adımlar takdire şayandır. 23 Ekim 2018'te yayınlanan 2023 Eğitim Vizyonu Belgesi'ndeki okul yöneticiliği ile ilgili hedefler, ardından 2019'da yapılan yönetmelik değişikliği ile okul yöneticiliği sınavı kapsamının yöneticilik ve analitik düşünme ağırlıklı olarak düzenlenmesi ve sınavın ÖSYM tarafından yapılması, mülakat oranlarının düşürülmesi, 2019 yazından itibaren okul yöneticilerine yönelik kuram ve uygulamayı birleştiren eğitimler, okul yöneticiliği mesleğini ve okul yöneticilerini güçlendiren adımlar olmuştur.

Bu adımların nihai noktası okul yöneticiliğinin bir meslek olarak yasal bir zemine kavuşması ve meslek olmanın gerektirdiği başta akademik eğitim olmak üzere diğer şartların sağlanmasıdır.

MEB'in 5 Şubat'ta yaptığı son düzenlemeyle esasen bu yolda kararlı adımlarını sürdürdüğü anlaşılmaktadır. Okul yöneticiliği mesleğinin bir eğitim gerektirdiğinin kabul edilmiş olması bu değişikliğin özünü oluşturmaktadır. Bu açıdan yönetmelik değişikliği bir devrim niteliğindedir.

Ne var ki okul yöneticiliği halen bir geçici görev olarak kabul edildiğinden ve özlük haklarında bir düzenleme ile bütünleşmediği için de bu değişiklik, zayıf ve askıda kalmıştır.

Görüldüğü üzere okul yöneticiliği görevinin yasal bir meslek olarak tanınmaması durumunda yapılacak hiçbir düzenleme mesleğin sosyal, kurumsal ve profesyonel gelişimine ve görünümüne katkı sağlamamaktadır.

Diğer taraftan okul yöneticiliğinin meslekleşmesi ve bir uzmanlık haline gelmesi bir sertifika programı ile değil üniversiteden alınan bir eğitimle mümkün olabilir. Üniversiteyi bertaraf eden bir yaklaşım mesleği güçlendirmeyeceği gibi daha da bürokratik bir görev haline getirecektir.

MEB'in bir yürütücü birim olduğunu fark ederek; eğitim ve gelişme gibi süreçleri kendi üzerine almaktan vazgeçmesi ve bu görevleri, alanında uzmanlaşmış kurumlara tevdi etmesi gerekmektedir. Bu yaklaşım MEB'i hantalıktan kurtaracağı gibi iş bölümünü ve profesyonelleşmeyi de artıracaktır.

MEB'in Türkiye gibi büyük bir ülkede, 70 bine yakın kurumdan gelen giden evrakı bile zamanında takip edecek, nitelikli analiz edecek ve en doğru şekilde yönlendirecek insan kaynağı eksikliği tartışılırken sürekli merkeziyetçiliği güçlendiren yaklaşımlar geliştirmesi anlaşılır bir tutum değildir.

Ayrıca MEB'in merkez teşkilatında idari personel dışında bir uzman ya da akademisyen kadrosu olmadığı gibi bu konularda uzmanlaşmış bir birimi de yoktur. MEB'in tek uzmanlaşmış birimi olan Talim Terbiye Kurulu'nun da anlaşıldığı kadarıyla yayınlanan yönetmelik düzenlemesinden haberi yoktur.

MEB'in Türkiye'nin meşru ve kökleşmiş kurumları olan başta üniversiteler, sendikalar, sivil toplum örgütleri ile yönetim kültürünü güçlendirmeyi tercih etmesi gerekir. Harvard'la, Oxford'la, Google'la öğretmenlerin mesleki gelişimleri için yaptığı protokolleri –ki bunların yapılmasında bir sakınca görmediğimizi de ifade edelim- büyük bir gururla sunduğu bir ortamda kendi ülkesindeki üniversiteleri yok saydığı algısını oluşturacak bir düzenleme yapmış olması manidardır.

Diğer taraftan yıllardır büyük fedakarlıklarla yüksek lisans ve doktora yapan kendi personelinin emeğini yok sayması kurum içi huzur, güven ve inancı zedeleyebilir. Ayrıca yeni düzenleme halen görevdeki okul yöneticilerinin kendi deneyimleri ile edindikleri birikimi değerlendirecek bir yaklaşımdan da mahrumdur.

Yönetmelikte düzenlemeler 2023 Eğitim Vizyonu Hedefleri ile de çelişmektedir. Okul yöneticiliğinin uzmanlık mesleği olması ve bunun Yükseköğretim kurumlarında lisansüstü eğitim ile sağlanmasına yönelik kendi hedeflerini red anlamına gelmektedir.

11. Kalkınma Planı, Yeni Ekonomi Programı, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı ve MEB Stratejik Planı'nda ısrarla okul yöneticiliğinin meslekleşmesi hedeflerine yönelik olarak yapıldığı tahmin edilen bu düzenlemenin hedefin ruhunu kaçırdığı açıktır.

Öncü Okul Yöneticileri Derneği olarak okul yöneticiliğinin meslek olması, meslek olabilmesi için en başta bir akademik eğitim yoluyla bu mesleğin edinilmesi ve mesleğin yasal statüsünün olması konularındaki ısrarlı tutumumuz kamuoyunca ve MEB tarafından bilinmektedir.

Bu çalışmalardan biri de 2020'nin Aralık ayında yayınladığımız **Okul Yöneticisi Yetiştirme Programı: Bir Yöntem ve İçerik Önerisi** adlı çalışmadır. Bu çalışma dikkatle incelendiğinde okul yöneticiliğinin meslekleşmesi için yapılması gerekenler sıralanmıştır. Bu kapsamda yetiştirme sürecinde esas rol üniversitelere bırakılmış, Bakanlığın ise standart belirleme ve akreditasyon gibi süreçlerde rol alması öngörülmüştür. Eğitim içeriği ise uygulama ağırlıklı ve okulların güncel sorunlarından hareket eden bir anlayışla hazırlanmıştır. Aşağıdaki satırlar Okul Yöneticisi Yetiştirme Programı'ndan alıntılanmıştır:

MEB, 2023 Eğitim Vizyonu'nda okul yöneticilerinin yetiştirilmesi konusunu planına almıştır. Belgede; 'Okul yöneticiliği yüksek lisans düzeyinde mesleki uzmanlık becerisine dayalı profesyonel bir kariyer alanı olarak yapılandırılacaktır' ve 'Okul Yöneticilerine Yönelik

Lisansüstü Mesleki Gelişim Programlarının Yapılandırılması' hedefi açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

'Öğretmen ve okul yöneticilerimize yönelik bazı hizmet içi eğitim faaliyetleri, katılma ilişkin belgelendirme uygulamasından ayrılarak üniversiteler aracılığıyla akredite sertifika programlarına dönüştürülecektir' hedefi belirlenmiştir.

Diğer taraftan Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk'un kariyere ve liyakata önem verdiğini birçok kez ifade etmiş olması, okul yöneticilerinin yetiştirilmesi sürecinin ilk fırsatta ele alınacağını göstermektedir.

Programın giderlerinin Bakanlıkça karşılanması yanında isteklilerin kendi imkânları ile bu programlara dâhil olabilmeleri ilkesi süreci daha değerli kılabılır. Ayrıca bu ilke sürecin suiistimal edilmesine de engel olacaktır. Eğitim programı devlet üniversiteleri ve vakıf üniversiteleri yanında içerik, öğretim elemanı ve öğretim yöntemi bakımından standartları karşılayan sivil toplum kuruluşları, sendikalar ya da özel öğretim kurumları tarafından da verilebilir. Bu çeşitlilik imkân ve ekonomiklik açısından elverişli bir yöntem olacaktır.

Okul yöneticisi yetiştirme programının yüksek lisans statüsünde olması, bu programları nitelikli ve değerli hale getirecektir. Bakanlıkla, üniversiteler, özel öğretim kurumları ve sivil toplum kuruluşlarıyla yapılacak protokoller ve onların katkı ve desteğiyle yürütüleceği öngörülen bu programları açmak isteyen çok sayıda üniversite olacaktır.

Son olarak bu yönetmelik düzenlemesi açıkça hukuka aykırılıklar da içermektedir. Hukuka aykırılıkları Eğitim Hukuku Uzmanı Dr. Murat Bülbül şöyle özetlemiştir:

5.2.2021 tarihli Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Eğitim Kurumlarına Yönetici Seçme Ve Görevlendirme Yönetmeliğindeki (MEBBEKYSYG), Eğitim Yönetimi Sertifika Programı başlıklı 14. Maddesindeki hukuka aykırılıklar şu şekilde özetlenebilir:

1. MEB bünyesindeki Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü'nün görev ve yetkilerini düzenleyen 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 312/2 fıkrasında, "Öğretmenlere verilecek meslek öncesi, meslek içi ve diğer eğitimlere ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle belirlenir." hükmü yer almaktadır.

Oysaki, MEBBEKYSGY m.14/4'te, "Eğitim Yönetimi Sertifikasının kapsamı, içeriği, sertifika programına katılım koşulları, eğitim şekli, ölçme ve değerlendirmesi ve diğer hususlar yönerge ile belirlenir." ifadesine yer verilmektedir. Anayasamızda açıkça belirtildiği gibi yönetmelikler, kanunlara ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerine aykırı olamayacağından bu m.14/4'te geçen bu ifade açıkça hukuka aykırıdır.

2. 2809 sayılı Yükseköğretim Kurumları Teşkilatı Kanunu'nun Hizmetiçi Eğitim başlıklı 5. Maddesine göre, "Üniversiteler, alt düzeydeki eğitim kurumlarının öğretmenlerine ve yöneticilerine ve imkânları dâhilinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının personeline hizmetiçi eğitimi ile ilgili kursları açmak ve düzenlemekle yükümlüdürler." Görüldüğü gibi MEB'e bağlı okullarda görev yapan yönetici ve öğretmenlere yönelik eğitimler düzenlemek kanunen üniversitelerin yükümlülüğündedir. Bu kanuni yükümlülük ve bu yükümlülüğün gerçekleştirilmesi amacıyla üniversitelere tanınan yetki; MEBBEKYSGY m.14/2'de yer alan, "Eğitim Yönetimi Sertifikasına ilişkin tüm iş ve işlemler Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünce yürütülür ve sonuçlandırılır." İfadesi ile örtülü olarak ilga edilemez. Bu açıdan da Kanun'a aykırılık teşkil etmektedir.

3. Hukukun genel mantık yürütme kurallarından biri olan 'evleviyet' kuralı gereğince, MEB tarafından, okul yöneticisi olunabilmesi amacıyla verilecek eğitim yönetimi sertifikası, hayli hayli yükseköğretim kurumu olan üniversitelerce zaten verilebilir. Hatta bu kuraldan devam ederse; eğitim yönetimi alanındaki yüksek lisans programlarından mezun olunarak alınacak diploma, bir sertifika

yerine hayli hayli geçerli olmalıdır. Bu nedenle yukarıda yer verilen eğitim yönetimi sertifikasına ilişkin tüm iş ve işlemlerin genel müdürlükçe yürütüleceğine dair ifade, bu açıdan da hukuka uygun değildir.

Bu açıklamaların ışığında ilgili yönetmelik hükümlerinin Danıştay'a açılacak dava sonucunda iptal edileceğini düşünmekteyim. Ayrıca eğitim yönetimi veya benzeri bir yüksek lisans programı mezuniyetine sahip, fakat MEB'in sertifikasına sahip olmayan bir öğretmen, sertifika yerine yüksek lisans diplomasını ibraz ettiğinde; bu diplomanın yeterli olmadığına yönelik olarak MEB tarafından verilecek resmi yazı hükümleri de iptal edilebilecektir.

Sonuç olarak MEB'in yönetmelik düzenlemesini okul yöneticiliğini güçlendirmek için atılmış olumlu bir adım olarak görmekle birlikte sakıncalarının da oldukça fazla olduğunu belirtmeliyiz. Maalesef yönetmeliğin çok kısa bir süre içinde revize edileceğinizden şüphemiz yoksa da okul yöneticilerinde, öğretmenlerde, kamuoyunda oluşan olumsuz kanaatlerin restorasyonu bu kadar kolay olmamaktadır.

Saygılarımızla.

Öncü Okul Yöneticileri Derneği

5 Şubat 2021